

BIJLAGE: Wijziging coördinatieverordening sociale zekerheidsstelsels, stand van zaken uitvoering toezeggingen

Tijdens het Algemeen Overleg van 7 maart 2018 ten behoeve van de formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 15 maart 2018 heb ik met uw Kamer van gedachten gewisseld over de Coördinatieverordening sociale zekerheid¹ en de Toepassingsverordening² (hierna samen aangeduid als Coördinatieverordeningen). Tijdens dit AO heb ik uw Kamer toegezegd voor de formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van juni na te gaan of er kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn over fraude met A1-verklaringen door gebruikmaking van doorleenconstructies en uw Kamer hierover per geannoteerde agenda voor de volgende Sociale Raad te informeren. Daarnaast zou ik uw Kamer via een volgende geannoteerde agenda informeren in hoeverre de SVB, de Belastingdienst en de Inspectie SZW het recente Altun-arrest kunnen inzetten ten behoeve van de handhaving inzake A1-verklaringen. Met het onderstaande kom ik tegemoet aan deze toezeggingen.

Inzet Altun-arrest

Met betrekking tot de inzet van het Altun-arrest heeft er een nadere bestudering van het arrest en een eerste uitwisseling tussen mijn medewerkers en juristen van de SVB en de Belastingdienst plaatsgevonden. De hoofdvraag die beantwoord dient te worden is: Op welke manier kunnen wij in Nederland het Altun-arrest effectief inzetten voor een betere handhaving inzake de A1-verklaringen? Bij de bestudering van het arrest en de eerste uitwisseling met de genoemde instanties kwamen een aantal subvragen naar boven, samengevat als: Hoe vertaalt de handavingsprocedure in de zaak Altun zich naar het Nederlandse handavings- en gerechtelijk landschap? Wanneer is er sprake van de op basis van het arrest noodzakelijke "in het kader van een gerechtelijk onderzoek verkregen gegevens" waaruit blijkt dat er fraude is gepleegd? En, voor welke rechter(s) zouden wij een vergelijkbare zaak in Nederland kunnen brengen? Mijn medewerkers onderzoeken dit nu, in overleg met de SVB, de Belastingdienst en de Inspectie SZW.

Kwantitatieve gegevens over fraude met A1-verklaringen

Allereerst zij opgemerkt dat het altijd lastig is om een schatting te geven van de omvang van fraude. Het aantal zaken dat in onderzoek is of bekend is, zegt immers niets over de totale omvang van fraude. De kwantitatieve gegevens die wel beschikbaar, laten het volgende beeld zien: Eerder deelde ik uw Kamer mee dat de Sociale Verzekeringsbank in 2016 in totaal 98.687 A1-verklaringen heeft afgegeven op grond van Verordening (EG) nr. 883/2004. In hetzelfde jaar werden er in totaal 130.472 A1-verklaringen ontvangen voor mensen uit de EU/EER/Zwitserland om tijdelijk in Nederland te werken. Op dit moment heeft de SVB een aantal schijnconstructiezaken in onderzoek waarbij door zusterorganen in het buitenland in totaal 3.600 A1 verklaringen mogelijk ten onrechte zijn afgegeven. Daarnaast heeft de SVB schijnconstructiezaken in onderzoek waarbij de SVB in totaal 200 A1-verklaringen mogelijk ten onrechte heeft afgegeven of nog af gaat geven. Cijfers die specifiek gerelateerd zijn aan doorleenconstructies zijn niet voorhanden. Tot slot zij opgemerkt dat de fraudeaanpak door de SVB is aangepast. De handhaving op de A1 verklaringen vormde tot voor kort onderdeel van het reguliere werk met betrekking tot het aanvragen, afgeven en ontvangen van A1 verklaringen vormde. Sinds vorig jaar zijn bij de SVB de handavingswerkzaamheden met betrekking tot A1 verklaringen gescheiden van het reguliere werk door middel van een pilot. De pilot bevindt zich nu in de afrondende fase en de SVB is voornemens om deze werkzaamheden structureel in te richten. We zien, sinds de intensivering door middel van de pilot, dat het aantal onderzoekszaken geleidelijk stijgt doordat ketenpartners de weg naar de SVB beginnen te vinden. Ook de interne fraude-alertheid bij de SVB neemt toe. Ook is de SVB van plan het verkrijgen van (specifieke) kwantitatieve/statistische gegevens in de toekomst te verbeteren.

¹ Verordening (EG) nr. 883/2004

² Verordening (EG) nr. 987/2009